

FAIR PLAY U NOVIM MEDIJIMA

Mobitel i internet omogućuju ti stalnu dostupnost i neprestano praćenje stvari koje te zanimaju. Možeš brzo doći do informacija koje ti trebaju, razgovarati i zabavljati se s prijateljima, ali i upoznavati djecu i mlade iz različitih dijelova svijeta. Možeš razmjenjivati mišljenje s drugima, igrati igrice, pratiti novosti i zanimljivosti. Međutim, mobitel i internet, unatoč svojim mnogobrojnim mogućnostima, ipak su samo alati. Nažalost, postoje neki koji koristeći se ovim alatom, vrijeđaju i uznemiravaju druge. U njihovim se rukama mobitel i internet pretvaraju u moćno oružje. Neki to rade nepromišljeno, neki iz fore i zabave, neki s namjerom da povrijede ili

osramote, a neki zloupotrijebe mogućnosti koje ovi alati daju. Pa tako neki šalju uznemirujuće i prijeteeće poruke, nagovaraju na odbacivanje i mržnju, objavljuju tajne i neistine o drugima. Neki potiču druge da daju neugodne komentare o onima koje ne vole jer ih žele osramotiti pred što većim brojem ljudi. Neki se lažno predstavljaju da bi prevarili i iskoristili druge, a neki pak „provaljuju“ u tuđe mobitele, e-mailove ili blogove i šalju zlobne komentare i poruke pod tuđim imenom. Sve se ovo može događati putem poziva ili SMS poruke na mobitelu, putem e-maila, chata, bloga ili drugih internetskih stranica, a naziva se elektroničko zlostavljanje.

Igraj fair play i zaštititi se!

- Ne šalji zlonamjerne SMS ili e-mail poruke. Prije nego što klikneš „Pošalji“ zapitaj se kako bi se ti osjećala/osjećao da primiš tu poruku.
- Pozorno pročitaj SMS i e-mail poruku prije negoli ih prosljediš dalje. Nemoj prosljeđivati poruke koje vrijeđaju i uznemiruju druge.
- Nemoj se uključivati u ankete, rasprave i chatove koji nekog izruguju, ocrnjuju ili ogovaraju.
- Ne snimaj i ne prosljeđuj fotografije i snimke koje mogu druge dovesti u neugodnu situaciju, osramotiti ili izložiti ismijavanju i vrijeđanju drugih.
- Zaštititi sebe lozinkom i pazi komu je daješ jer prijatelji u nekome trenutku mogu postati neprijatelji.
- Ne navodi osobne informacije, brojeve telefona i mobitela, adresu na kojoj živiš, ime škole u koju ideš ni mjesta na koja izlaziš osobama koje ne poznaješ u stvarnome svijetu. Kad pišeš o sebi, piši što općenitije. Sve što napišeš i objaviš u sms poruci ili na internetu postaje javno i dostupno velikom broju ljudi i više ne možeš kontrolirati kako će drugi iskoristiti podatke o tebi.
- Ne šalji i ne objavljuj svoje fotografije i fotografije svojih prijatelja putem mobitela i interneta. Jednom kad pošalješ ili objaviš fotografiju, nad njom više nemaš kontrolu, ne znaš što će se dalje s njom događati. Uz malo vještine i s osnovnim grafičkim programima moguće su razne fotomontaže.

- Ne stavlja na internet ništa što tvoji prijatelji i poznanici ne bi trebali vidjeti, čak ni u e-mailu ili sms poruci.
- Ako ti netko pošalje zlonamjernu ili prijeteću poruku mobitelom ili e-mailom, nemoj odgovoriti. Pokaži je odrasloj osobi kojoj vjeruješ. Neki odrasli i vršnjaci lažno se predstavljaju i pretvaraju da su prijatelji jer ih zanimaju slike seksualnog sadržaja ili imaju seksualne želje i namjere. Baš radi toga potreban je oprez, ne samo s informacijama i fotografijama koje dijeliš, nego i prilikom upoznavanja „on-line“ prijatelja. Podsjeti se da je sve ono što znaš o tom „prijatelju“ samo ono što ti je ta osoba rekla te da ništa od toga ne mora biti istina.
- Ako želiš uživo upoznati „on-line“ prijatelja, dogovori prvi susret na javnome mjestu, gdje ima dosta ljudi. Nikada ne idi sam ili sama, već povedi nekoliko prijatelja i prijateljica ili odraslu osobu kojoj vjeruješ.
- Pomozi djeci koja doživljavaju zlostavljanje putem sms poruka i interneta tako da im jasno kažeš da nije u redu to što im se događa i da razumiješ kako im je teško.
- Nemoj prikrivati nasilje i odmah obavijesti odrasle o tome što se događa. Prije negoli napišeš poruku, priču ili objaviš fotografiju zapitaj se hoćeš li time nekoga povrijediti. Ne čini drugima ono što ne želiš da drugi učini tebi.
- Čuvaj sebe i druge! Sve što vrijedi za čuvanje podataka o tebi, vrijedi i za čuvanje tuđih. I u svijetu mobitela i interneta poštuju pravila ponašanja kao i u svakodnevnome životu.

Pronađi se! („Googljaj se!“)

Posjeti stranicu www.google.com i upiši svoje ime i prezime pod navodnim znakovima (npr. "Pero Perić"). Google će pronaći sve internetske stranice na kojima se spominje tvoje ime. Na taj način možeš otkriti postoji li neka web-stranica ili blog o tebi. Jednako napravi sa svojim brojem mobitela, e-mail adresom, pravom adresom i nadimkom na chatu. Možda negdje netko piše o tebi i daje tvoje podatke, a da ti to i ne znaš. Pokušaj to činiti što češće, a možeš napraviti i "Google Alert", alarm koji će ti stizati na mail svaki put kad i ako se na internetu pojavi stranica na kojoj se spominje tvoje ime.

Svi zajedno možemo mobitele i internet učiniti sigurnijim i pridonijeti zaustavljanju elektroničkog nasilja. Policija, mobilni operateri i pružatelji internet usluga (eng. internet provideri) pomoći će da se zlostavljači pronađu.